

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

1245 Budapest, Pf. 1036.

Telefon: 472-8864 Fax: 472-8860

Vj-194/2006/10.

Ikt.szám: Vj-194/2006/8.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **PHARMANOVA Vagyonkezelő Zrt.** (Budapest) kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelmére indult eljárásban, melyben további ügyfélként részt vett a **GÖMÖR Patika Gyógyszerészeti Bt.** (Ózd) – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács engedélyezi, hogy a **PHARMANOVA Vagyonkezelő Zrt.** irányítást szerezzen a **GÖMÖR Patika Gyógyszerészeti Bt.** felett.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I n d o k o l á s

I. A vizsgálat megindításának körülményei

A kérelem; az összefonódás tárgya, tartalma

1. A Pharmanova Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: Pharmanova vagy kérelmező) a 2006. december 20-án aláírt adásvételi szerződéssel megvásárolta az AW Holding Vagyonkezelő Kft. korábbi irányításra jogosulttól a GÖMÖR-PATIKA Gyógyszerészeti Bt.(a továbbiakban: Gömör-Patika vagy kérelmezett) kültagi társasági részesedését. A megvásárolt részesedés a társaságban 74,9 %, de az irányítás alá kerülő vállalkozással kapcsolatban gyakorolható szavazati jogok 83%-át testesíti meg. Az ügylet a Tpv. 23. § (1) bekezdés b) pontja szerinti irányításszerzést eredményez a Pharmanova Vagyonkezelő Zrt. javára, a GÖMÖR-PATIKA Bt., illetőleg az általa működtetett gyógyszertár vonatkozásában a Tpv. 23. § (2) bekezdés a) pontjában leírt módon (többségi tulajdon- és szavazati jog).

Ügyindítással kapcsolatos kérdések

2. A kérelem tárgyát képező összefonódást eredményező kültagi társasági részesedésre vonatkozó adásvételi szerződés aláírására 2006. december 20-án került sor. A Gazdasági Versenyhivatalhoz az összefonódás engedélyezése iránti kérelem 2006. december 27-én érkezett. Ezek alapján megállapítható, hogy a kérelmező kérelmét a Tpv. 28. § (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül nyújtotta be (1. sz. irat). A kérelem hiányosságaira való tekintettel hiánypótló határozat került kiadásra (3. sz. irat).

II. Ügyfelek

Irányítási jogot szerző vállalkozás (kérelmező)

3. Az összefonódásban közvetlenül részt vevő irányítást szerző vállalkozás - az UTA Pharma csoport tagja - vagyonkezeléssel és befektetéssel foglalkozik. A vállalkozás gyógyszertári betéti társaságokban szerzett közvetlenül (és kisebb részben közvetve, az általa irányított vállalkozásokon keresztül) kültagi részesedést. Jelenleg az így kialakult 107 gyógyszertárból álló „gyógyszertári láncot” irányítja (kültagi jogosítványai alapján), és az esetek nagy részében finanszírozza. A Pharmanova az UTA Pharma csoport magyarországi tagvállalatait irányító vállalkozás. Az irányítást szerző Pharmanova 2005. évi magyarországi szűkített nettó árbevétele 37.052 millió forint. A vállalkozást a részvényeinek 99,9 %-ának tulajdonosa a német UTA Pharma GmbH (1., 4., 5. sz. irat).

Irányítás alá kerülő vállalkozás (kérelmezett)

4. A GÖMÖR-PATIKA Bt. egyetlen gyógyszertárat üzemeltet Ózdon. Más vállalkozást sem közvetlenül, sem közvetve nem irányít. (1., 4., 5. sz. irat). Az irányítás alá kerülő vállalkozás 2005. évi hazai szűkített nettó árbevétele: 620 millió forint.

Közvetett résztvevők:

5. Az irányítást szerző vállalatcsoport (UTA Pharma csoport) tagjai:

- **UTA Pharma GmbH.** Németországban bejegyzett, kizárólag tulajdonosi jogait gyakorló befektetési vállalkozás, amely az irányítást szerző Pharmanova Zrt-t irányítja.
 - **Patikai Bt-k** (107 db) A Pharmanova Zrt. által kültagi jogosítványok alapján irányított társaságok, tevékenységük gyógyszer kiskereskedelem. Közforgalmú gyógyszertárakat üzemeltetnek.
 - **MOSZEF 2006. Kft.** A Pharmanova Zrt. által irányított vállalkozás, ingatlankezelői/ingatlankezelői tevékenységet folytat, jellemzően a vállalkozáscsoport tagjai részére.
 - **Quadron Kft.** A Pharmanova Zrt. által irányított vállalkozás, a vállalkozáscsoport tagvállalataiban jellemzően kisebbségi részesedéssel rendelkezik.
- (**Patikapartner Kft.** A Pharmanova Zrt. által 49%-ban tulajdonolt vállalkozás, könyvelési és ügyviteli feladatokat lát el, jellemzően a vállalkozáscsoport tagjai részére.)

III. Az engedélykérési kötelezettség megalapozottsága

6. Az irányítást szerző vállalkozáscsoport együttes szűkített árbevétele 2005-ben 37.052 millió forint volt. Az irányítás alá kerülő vállalkozás árbevétele 2005-ben összesen 620,5 millió forint volt. Az ügylet által érintett vállalkozások árbevétel értékei fentiek alapján meghaladják a Tpv. 24. § (1) bekezdésében rögzített, az ügylet engedélyköteles voltát megalapozó árbevétel összegeket (1. sz. irat).

7. Fentiekre tekintettel az összefonódást eredményező ügylet a Tpv. 24. § (1) bekezdés értelmében bejelentésre, illetve engedélykérésre köteles. A kérelmezők ezen kötelezettségüknek a Tpv. 28. § (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül eleget tettek.

IV. Az érintett piacok meghatározása és jellemzése

Érintett árupiacok

8. Az irányításszerző vállalkozás (többek között) 107 - közforgalmú gyógyszertárat működtető - vállalkozást irányít. Az irányítás alá kerülő vállalkozás közforgalmú gyógyszertárat működtet, amely az ügylet révén az irányításszerző Pharmanova Zrt. irányítása alá kerül. Ebből adódóan a vizsgált ügylet által érintett árupiac a közforgalmú gyógyszertári szolgáltatás, gyógyszer kiskereskedelem piaca.

9. A gyógyszertárakban gyógyszereken és egyéb a gyógyászathoz kapcsolódó termékeken kívül kizárólag jogszabályban meghatározott termékeket (tisztálkodási szerek, kozmetikumok, cukorkák, rágógumik, stb.) lehet értékesíteni. A gyógyszertárak forgalmának túlnyomó része (átlagosan mintegy 85 százaléka) a gyógyszerek forgalmából adódik. A gyógyszertárak termékkínálata jogilag szabályozott, és ténylegesen sem mutat jelentős eltéréseket.

10. A 2005. november 1-én hatályba lépett, az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény a gyógyszereknek a gyógyszertárakban érvényesíthető árára vonatkozó szabályokat annyiban változtatta meg, hogy a korábban egységes gyógyszertári árak helyett a nem támogatott gyógyszerek patikai árai eltérhetnek. A korábban minden gyógyszer esetén maximált kereskedelmi árrés helyett a gyógyszer-gazdaságossági törvény szabályozása szerint a hatályba lépését követően hatósági (maximált) árrés csak a közfinanszírozásban részesülő gyógyszerek esetében érvényesül. A közfinanszírozásban nem részesülő gyógyszerek kereskedelmi árréseit a patikák szabadon határozhatják meg.

11. Magyarországon jelenleg összesen 2047 közforgalmú- és fiókgyógyszertár működik, ebből kb. 350 Budapesten. Összességében megállapítható, hogy az időközben megvalósult szabályozóváltozások (liberalizáció) ellenére a gyógyszertári piac a még meglévő piacra lépési korlátok miatt viszonylag nehezen megtámadható. A meglévő gyógyszertári struktúra ma még meglehetősen merevnek minősíthető. Nem zárható ki, hogy a későbbiekben a gyógyszertári struktúrában, és az egyes gyógyszerek értékesítési viszonyaiban változások következnek be a szabályozóváltozás révén megkönnyített piacra lépés és az egyes gyógyszerek gyógyszertáron kívüli értékesítése jogi lehetőségének megteremtése eredményeképpen. Mindazonáltal ma még a gyógyszertári piacon meglévő verseny igen mérsékelt.

12. A gyógyszertárak számos termék piacán vannak jelen vevőként. A gyógyszertárak beszerzései által definiálható piacok zömén az egyes gyógyszertári láncok egységes fellépése valószínűsíthető, vagyis e piacok keresleti oldalán a gyógyszertári láncokat képező gyógyszertárak egyetlen piaci szereplőként lépnek (léphetnek) fel. Ugyancsak egységesen (egy piaci szereplőként) lépnek fel a gyógyszertári beszerzési szövetkezetek is. A gyógyszertárak beszerzési tevékenysége által érintett piacok pontos beazonosítása és elemzése jelen ügylet vizsgálata kapcsán nem indokolt, tekintettel arra, hogy a földrajzi piac szélesen határozandó meg, azon az összefonódás résztvevőinek piaci részaránya, jelentősége, így a vizsgált ügylet piacokra gyakorolt hatása is csekély: a 2047 gyógyszertárból 107 tartozik az érintett gyógyszertári lánchoz, ez bővül 1 gyógyszertárral, vagyis lesz összesen 108 gyógyszertár az ügylet eredményeképpen a gyógyszertári láncban.

A koncentráció által érintett földrajzi piacok

13. A Versenytanács állandó gyakorlata szerint a gyógyszer kiskereskedelemben – miként a kiskereskedelemben általában is – az érintett földrajzi piac (Tpvt. 14. § (3) bekezdés) szűkebb az ország egész területénél. Érintett földrajzi piacnak tehát a gyógyszertári szolgáltatás szempontjából az egyes gyógyszertárral rendelkező települések, esetleg vonzáskörzetük minősül – azzal, hogy a nagyobb városokban (illetve nagyobb kiterjedésű városokban is) ennél is szűkebb lehet a földrajzi piac.

14. Az irányítás alá kerülő vállalkozás által működtetett gyógyszertár Ózdon található. Az összefonódás által érintett földrajzi piac így Ózd és térségében határozható meg.

A gyógyszertárak beszerzései által érintett földrajzi piacok országosak.

A koncentráció hatása az érintett piacra

15. Ózd közigazgatási területén összesen 6, Ózdon és környékén (20-25 km) összesen 8 gyógyszertár található. E földrajzi területen található az irányítás alá kerülő vállalkozás által működtetett Páduai Szent Antal gyógyszertár.

16. Az érintett földrajzi piacon az irányításszerzés előtt az Pharmanova nem működtetett gyógyszertárat. A kérelmező új piacra lépőnek minősíthető az érintett piacon. Az irányításszerzés a gyógyszertári szolgáltatás érintett piacán a piaci részesedésekre hatást nem gyakorol.

17. A gyógyszertárak beszerzései által érintett piacokra az érintett irányításszerzés az érintett gyógyszertári lánc részarányának minimális növekedéséből adódóan érdemi hatást nem gyakorolhat.

V. Az összefonódás vizsgálata

18. Az ügylet keretében az irányításszerző vállalkozás az irányítás alá kerülő vállalkozás kültagi társasági részesedését vásárolta meg, ezzel a részesedésnél nagyobb mértékű, 83%-os szavazati jogosultságot szerzett, és ennek alapján jogosult a vállalkozás irányítására.

19. A vizsgálat tárgyát képező adásvételi szerződés konkrét versenykorlátozást célzó, vagy arra alkalmas szerződési feltételt nem tartalmaz.

Piaci viszonyokra gyakorolt hatás

A piacra gyakorolt általános hatás

20. A gyógyszer kiskereskedelem érintett piacán végbemenő fúziók esetleges káros versenyhatásait nem zárja ki az a körülmény, hogy a gyógyszerforgalmazás, illetve a gyógyszertárak tevékenysége egyes kérdéseit jogi normák rendezik.

21. Nem vitatható, hogy valamely gyógyszertár egy lánc tagjaként kedvezőbb beszerzési pozícióba kerülhet, mintha önállóan lépne fel a piacon. Az ebből adódó előnyök a gyógyszertár érdekkörében jelentkeznek, ugyanakkor ösztársadalmi, valamint fogyasztói szinten ebből a tényből valós előnyök fakadhatnak. Azzal, hogy a nem támogatott gyógyszerek körében teljessé vált az árverseny lehetősége, míg a nem támogatott gyógyszerkörben is megengedett a támogatás alapjául megállapított áraknál alacsonyabb árat alkalmazni, valós lehetőség teremtődött a beszerzési oldali árelőnyök fogyasztó számára történő továbbadására, hiszen a törvény szerint legfeljebb a támogatás alapjául megállapított ár és a támogatási összeg különbözeteként megállapított térítési díj összegén lehet értékesíteni a gyógyszert még a támogatott gyógyszerek körében is. Mivel tehát az árrés maximum érvényesülése hatósági árszabályozás alá esik, akkor – amennyiben a gyógyszertár olcsóbban szerzi be a támogatott gyógyszert a nagykereskedelemtől – ezt az árendeményt tovább kell adnia a fogyasztóknak, ha nem akar ártörvényt sérteni. Összességében tehát mind a nem támogatott gyógyszereknél – a lokális verseny intenzitása függvényében –, mind pedig a támogatott gyógyszereknél – a hatósági árrés maximálás szabályozásából következően – érvényesülhet a nagyobb tételben történő beszerzés árcsökkentő hatása.

22. A fogyasztók számára egy gyógyszerári lánc tagjaként tevékenykedő gyógyszerár szolgáltatásának választása akkor jelent tényleges előnyt, ha fogyasztói döntéseik kialakításánál tudatosan figyelembe vehetik a gyógyszertárak gyógyszerári láncokhoz tartozásából eredően indokoltan elvárható előnyöket. Erre csak akkor nyílik lehetőség, ha a fogyasztók rendelkeznek az egyes gyógyszerári láncokra vonatkozó piaci ismeretekkel. Az egyes gyógyszertárak gyógyszerári láncokhoz való tartozása azonban ma egyáltalán nem nyilvánvaló a fogyasztók számára, sőt, ezen információhoz esetenként csak aránytalan keresési költségek árán juthat hozzá (ha hozzájut egyáltalán) bármely kívülálló. A fogyasztó beszerzéseinél a gyógyszerár-választást így biztosan nem a gyógyszerári láncokhoz tartozás, és az ezáltal valószínűsíthető kedvezőbb ár várakozása fogja motiválni. Az itt vázoltak ugyanakkor kihathatnak a láncot működtető társaságok árstratégiájára is, hiszen nincs ösztönzésük az árversenyre.

Horizontális hatás

23. Az ügylet kérelmezője, illetve az irányítása alatt álló vállalkozások és a kérelmezett egyaránt jelen vannak a gyógyszer kiskereskedelem piacán. Az irányításszerző vállalkozás az irányításszerzés előtt 107 gyógyszertárból álló gyógyszerári lánc irányítója. Az irányítás alá kerülő vállalkozás egy gyógyszertárat működtet. Az összefonódás után tehát az irányításszerző összesen 108 gyógyszertár felett fog irányítási jogot gyakorolni. Az irányítás alá kerülő gyógyszertár működése alapján beazonosítható földrajzi piacon (Ózd és környéke) az irányításszerző gyógyszertárat nem működtet, így ezen az érintett földrajzi piacon az összefonódásnak horizontális hatása nem várható.

24. A gyógyszertárak beszerzései által érintett országos piacokon a vizsgált ügylet által érintett gyógyszerári lánc piaci részaránya, illetve ereje olyan kis mértékben változik meg, amely változás nem indokolja versenyjogi aggályok felmerülését a gyógyszertárak beszerzései által érintett piacokon.

Vertikális hatás

25. Az összefonódással kapcsolatban lényeges vertikális hatás kialakulása az érintett piacon nem valószínűsíthető, tekintettel arra is, hogy az érintett vállalatcsoportoknak egyik tagja sem tevékenykedik a gyógyszer nagykereskedelem, vagy a gyógyszergyártás piacain.

Portfólió hatás

26. Az összefonódás révén portfólió hatás jön létre nem azonos piacon tevékenykedő vállalatok/vállalatcsoportok összefonódásakor, ha az összefonódással egymást kiegészítő áruk kínálatát képviselő vállalkozások kerülnek azonos vállalkozásba. Az összefonódás horizontális jellegű, ezért a vizsgált ügylet kapcsán portfólió hatás kialakulása nem valószínűsíthető.

Konglomerátum hatás

27. Ha az összefonódás nem hoz ugyan létre, és nem is erősít gazdasági erőfölényt, de a vállalkozás csoport vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzete számottevően javul, és az összefonódás résztvevője képes lesz az egyik árupiacon meglévő piaci potenciálját a másik árupiacon versenykorlátozó stratégiák alkalmazása érdekében érvényesíteni, konglomerátumhatás jön létre. A vizsgált ügylet kapcsán érzékelhető konglomerátumhatással

az érintett piac szerkezetéből és az irányításváltozás által érintett vállalkozás jövedelemhelyzete lényeges változásának valószínűsíthető hiányából adódóan ésszerűen számolni nem lehet.

Az összefonódás várható előnyei

28. Az összefonódásnak várható előnyei leginkább az összefonódás által érintett vállalkozások, ezek közül is leginkább az irányítás alá kerülő vállalkozás érdekkörében lesznek tapasztalhatók. A fogyasztókra gyakorolt kedvező hatások valószínűsíthetően mérsékeltek, és tényleges érzékelhetőségüket tekintve valószínűleg esetlegesek lesznek.

VI.A kérelmező álláspontja az összefonódásról

Versenyhelyzetre gyakorolt hatás

29. A kérelmező álláspontja szerint az eljárás tárgyát képező összefonódás versenytorzító horizontális hatással nem jár, mert azzal a piaci szereplők és a versenytársak száma nem csökken jelentősen, és ezáltal a piaci szereplők között fennmarad a piaci verseny. Negatív horizontális hatás azért nem valószínűsíthető, mert egyetlen piacon sem keletkezik gazdasági erőfölényes helyzet.

30. A kérelmező álláspontja szerint az ügylet révén nem valószínűsíthető versenytorzító vertikális hatás, mert az összefonódásban érintett vállalkozások nem állnak egymásnak vertikális kapcsolatban, nem értékesítenek egymás számára árukat.

31. Portfólió hatás a kérelmező szerint a vizsgált ügylettel összefüggésben azért nem valószínűsíthető, mert az ügylet által érintett vállalkozások tevékenysége nem egymást kiegészítő árukat érint, illetve az árukapcsolás gyakorlatának megjelenése sem valószínűsíthető.

32. A kérelmező álláspontja szerint az összefonódásban érintett vállalkozások piaci, vagyoni helyzete az összefonódással nem javul számottevően, az érintett vállalkozások nem tesznek szert az összefonódás által számottevő piaci súlyra, így az ügylet hatásaként konglomerátum hatás nem valószínűsíthető.

33. A kérelmező álláspontja szerint a versenytársakra az összefonódás érezhető hatást gyakorolni nem fog, már csak azért sem, mert a gyógyszertárak tevékenységét jogi normák rendezik. Az összefonódás az új piaci szereplők piacra lépését sem befolyásolhatja, hiszen az érintett piacra való bejutást egyfelől a magas tőkeigény, másfelől a vonatkozó jogi szabályozás nehezíti. Az összefonódás nem jár olyan hatásokkal, amelyek befolyással lennének a piacról való kilépésre.

Hatékonyságra gyakorolt hatás, előnyök

34. A kérelmező álláspontja szerint az ún. patikai láncok kialakulása az érintett gyógyszertárakra nézve kifejezetten kedvező, hiszen a gyógyszertári láncok beszerzéseiknél a kedvezőbb alkupozícióból adódóan kedvezőbb feltételek elérése képesek, a megfelelő vállalatméterből adódó pénzügyi és humán erőforrás háttér pedig a tevékenység és a

vevőkiszolgálás minőségét befolyásolja kedvezően. Ezeken kívül a patikai láncok kialakulása jobb érdekérvényesítési képességet eredményez az egészségügy legfontosabb döntéshozóival és szabályozóival szemben.

VII. Az összefonódással összefüggő korábbi releváns eljárások

35. Az irányítást szerző vállalkozáscsoport 2003. év folyamán megvásárolta a Pharma Concept Részesezési és Szolgáltató Kft-t. Ezen összefonódást a GVH Vj-39/2003. számon vizsgálta. Az összefonódást a GVH Versenytanácsa a kérelmező kötelezettségvállalásával engedélyezte. Az irányításszerző vállalkozáscsoport 2005. év végén vásárolta meg az AW Patikainvest Kft-t, irányítási jogot szerezve 7 további gyógyszertár felett. A GVH az összefonódást a Vj-208/2005. számú eljárásban vizsgálta, és a Versenytanács az összefonódást a Tpv. 30. § (2) bekezdésében foglaltak alapján egyszerűsített eljárásban engedélyezte. Megjegyzendő, hogy ezen eljárás összesen 113 gyógyszertárat érintett, amelyek közül az irányításszerző időközben hat gyógyszertárat független vállalkozások részére értékesített.

VIII. Az összefonódás nemzetközi vonatkozásai

36. Az összefonódás a közösségi léptéket nem éri el. Az ügylet sem más tagállambeli, sem közösségi versenyhatósághoz nem került bejelentésre, és ilyen bejelentést a kérelmező nem tervez.

IX. Összegzés

37. Tekintettel arra, hogy a vizsgált összefonódás egyik érintett piacon sem hoz létre vagy erősít gazdasági erőfölényt, amely a hatékony gazdasági verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését az érintett piacok bármelyikén akadályozná, a vizsgált összefonódás vonatkozásában az engedély nem tagadható meg. Fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács engedélyezi a kérelemben foglaltakat a Tpv. 30. § (2) bekezdésében foglaltak alapján.

X. Eljárási kérdések

Üzleti titok

38. A kérelmező kérte egyes, általa szolgáltatott adatok és dokumentumok vonatkozásában azoknak az üzleti titokra vonatkozó szabályok szerinti kezelését. Ezen iratok az üzleti titokra vonatkozó szabályoknak megfelelően, zárt borítékban kerülnek csatolásra (7. sz. irat).

Eljárási díj

39. A kérelmező a versenyfelügyeleti díj megfizetésére vonatkozó kötelezettségének eleget tett (1. sz. irat).

Jogorvoslati jog

40. A határozattal szemben a Tpv. 83. §-ában írt határidőben és módon lehet keresetet előterjeszteni.

Az eljárás típusa

41. A vizsgált ügylet résztvevőinek gyógyszerári szolgáltatási tevékenysége különböző érintett (földrajzi) piacokat érint. A gyógyszertárak beszerzései által érintett piacokon az irányításszerző piaci részaránya (amely nem teszi megállapíthatóvá gazdasági erőfölény meglétét) az új gyógyszertár igényeivel, összességében minimális mértékben növekszik, gazdasági erőfölényt nem hoz létre. Mivel az ügylet a Tpv. 30. § (2) bekezdésében foglalt kritériumoknak felel meg (nem hoz létre, illetve nem erősít gazdasági erőfölényt), ezért az eljárásra a Tpv. 63. § (3) bekezdés a) pontjának ac) alpontja az irányadó.

42. Figyelemmel arra, hogy a vizsgált irányításszerzés nem jár horizontális, vertikális és portfólió hatással és konglomerátumhatás sem valószínűsíthető, az eljáró versenytanács egyszerűsített eljárásban engedélyezte az összefonódást a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a GVH Versenytanácsa elnökének 1/2003. számú közleményének 14 a) pontja szerint.

Budapest, 2007. május 24.